

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ

Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Таюрский Д.А.

"__" _____ 20__ г.

Программа дисциплины

Литература народов Поволжья Б1.В.ДВ.7

Направление подготовки: 44.03.05 - Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)

Профиль подготовки: Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (китайский)

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Мингазова Л.И.

Рецензент(ы):

Яхин Ф.З.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Сайфулина Ф. С.

Протокол заседания кафедры No ____ от "____" _____ 201__ г

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая):

Протокол заседания УМК No ____ от "____" _____ 201__ г

Регистрационный No

Казань
2018

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) профессор, д.н. (доцент) Мингазова Л.И. кафедра татарской литературы Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая ,
Lyailya.Mingazova@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

- ознакомление студентов с историей татарской детской литературы, ее образно-художественными традициями, крупнейшими детскими писателями и их творчеством;
- воспитание понимания роли, места и значения детской литературы в системе национальной культуры;

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б1.В.ДВ.7 Дисциплины (модули)" основной образовательной программы 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки) и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 4 курсе, 8 семестр.

Б.3. Профессиональный цикл. Базовая часть

Б.3.10. Модуль "Татарская детская литература"

Б.3. 10. Татарская детская литература

Требования к освоению содержания данного курса предполагают наличие компетенций, сформированных у обучающихся в результате освоения дисциплин ООП подготовки бакалавра по данному направлению: "Татарское устное народное творчество", "Древняя литература". Освоение дисциплины "История татарской литературы" является необходимой основой для последующего изучения дисциплины. Дисциплин вариативной части профессионального цикла. Дисциплина изучается во II семестре.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПКЛ-1. (профессиональные компетенции)	Способен реализовать учебные программы базовых и элективных курсов в различных образовательных учреждениях.
ПКЛ-1. (профессиональные компетенции)	Способен реализовать учебные программы базовых и элективных курсов в различных образовательных учреждениях.
ПКЛ-1. (профессиональные компетенции)	Способен реализовать учебные программы базовых и элективных курсов в различных образовательных учреждениях.
ПКЛ-2. (профессиональные компетенции)	Готов применять современные методики и технологии, в т.ч. и информационные для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса на определенной ступени конкретного образовательного учреждения.
ПКЛ-2. (профессиональные компетенции)	Готов применять современные методики и технологии, в т.ч. и информационные для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса на определенной ступени конкретного образовательного учреждения.

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПКЛ-2. (профессиональные компетенции)	Готов применять современные методики и технологии, в т.ч. и информационные для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса на определенной ступени конкретного образовательного учреждения.
ПКЛ-3. (профессиональные компетенции)	Способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии.
ПКЛ-3. (профессиональные компетенции)	Способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии.
ПКЛ-3. (профессиональные компетенции)	Способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии.
ПКЛ-4. (профессиональные компетенции)	Способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса.
ПКЛ-4. (профессиональные компетенции)	Способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса.
ПКЛ-4. (профессиональные компетенции)	Способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса.

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

- цели и задачи дисциплины и его связь с другими науками;
- историю татарской детской литературы в ее поступательном развитии (от начала до современности) и в персоналиях;
- понятийный литературоведческий аппарат (инструментарий), позволяющий ему филологически профессионально характеризовать художественные произведения различных жанров и форм;
- литературно-фактический и научно-критический материал по татарской детской литературе;
- содержание произведений, в том числе и тех, которые изучаются в школе;
- наизусть стихи и фрагменты прозы, предлагаемые программой для заучивания наизусть;

2. должен уметь:

- ориентироваться в способах и формах усвоения художественной традиции в истории литературы; анализировать художественные произведения татарских детских писателей, принадлежащих к различным художественным направлениям и эпохам;

- собирать, структурировать и излагать материал по проблемам истории татарской детской литературы (письменно и устно в различных жанрах, актуальных в научной и учебно-методической деятельности);
- использовать все знания, навыки и умения, полученные при изучении татарской детской литературы, в преподавании татарской литературы в школе.

3. должен владеть:

- филологического подхода к литературно-художественному материалу в его историческом развитии;
- определения функционирования художественных приемов в произведениях поэзии, драматургии и прозы, различных их жанров.

4. должен демонстрировать способность и готовность:

- способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории основной изучаемой литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии (ПК-1);
- владение базовыми навыками сбора и анализа литературных фактов с использованием традиционных методов и современных информационных технологий (ПК-2);
- способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии (ПК-3);
- способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса (ПК-4).

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) 72 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины зачет в 8 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәненең						

гомуми мæвæлæлæре

8

1

2

0

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
2.	Тема 2. Фәннең төп проблемалары һәм эчтәлеге Татар балалар фольклоры	8		1	2	0	
3.	Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри иҗаты	8		1	4	0	
4.	Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары иҗаты	8		1	6	0	
5.	Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты	8		2	6	0	
6.	Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтәрелгән төп идея-проблемалар	8		2	4	0	
7.	Тема 7. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының торышы	8		2	6	0	
	Тема . Итоговая форма контроля	8		0	0	0	Зачет
	Итого			10	30	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәнненең гомуми мәъләләре

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Предмет алдына куелган төп максат һәм бурычлар. Башка фәннәр белән үзара бәйләнеш. Балаларның яшь һәм милли үзенчәлекләрен искә алу принциплары. Балалар матбугаты. Татар балалар әдәбияты курсының өйрәнүнең теоретик нигезләре.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Балаларның яшь һәм милли үзенчәлекләрен искә алу принциплары. Татар балалар әдәбияты курсының өйрәнүнең эһемияте

Тема 2. Фәннең төп проблемалары һәм эчтәлеге Татар балалар фольклоры

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Балалар әдәбиятының гомум әдәбиятның бер зур өлеше булуына басым ясау. Аның үзенә генә хас үзенчәлекләрен ассызыклау. Балалар әдәбиятының башка фәннәр белән бәйләнешенә күзәтү. Бу әдәбиятның нигезен, формалашу этабын өйрәнү. Татар балалар фольклорын өйрәнү тарихы. Бу өлкәдә К.Насыйри, Г.Тукай, Н.Исәнбәт һ.б. әдипләренең эшчәнлеге. (Фәвакиһел жөләса фил әдәбият, Халык әдәбияты, Балалар фольклоры һ.б.). Татар халык иҗаты, аның төп тармаклары. Балалар фольклоры турында төшенчә

практическое занятие (2 часа(ов)):

Балалар фольклоры турында төшенчә. Татар милли балалар фольклорының үзенчәлекләре, жанр төрлелеге, функциональ яктан төркемләү. Бала багу поэзиясе. Балачак (күңел ачу) әсәрләре. Уен фольклоры. Фольклор әсәрләренә башка жанрлары.

Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыри ижаты

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. Бу тарихка фольклорның ясаган тәэсире. XVII-XIX йөзләрдә балалар укыган китаплар, аерым әсәрләр: Бәдәвам, Бакырган, Кисекбаш, Нәфтияк, Иман шарты, Калилә вә Димнә, Ләйлә-Мәжнүн, Мөң дө бер кичә һ.б. К.Гали. Кыйссаи Йосыф, Т.Ялчыгол. Рисаләи Газизә, Ә.У.Кормаши. Кыйссаи Таһир илә Зөһрә, Котб. Хәсрәү вә Ширин һ.б. К.Насыри дөнъяви эчтәлектәге татар балалар әдәбиятын нигезләүче мөһрифәтче. Аның укыту-тәрбия өлкәсендәге эшчәнлегә: дәрәсләкләр, педагогик хезмәтләр, әдәби әсәрләр. Буш вакыт (1861) китабы. Аның татар телендә язылган беренче фәнни-популяр әсәр булуы. ?Фәвакиһәл жәләса фил әдәбият? (?Әдәбият турындагы мәжлесләрнең жимешләре? (1879-1884), ?Кырык бакча? (1880) әсәрләре. Бу хезмәтләрдә балаларга белем, әхлак, хезмәт тәрбиясе бирү принципларының хәл ителеше. Кырык вәзир кыйссасының балаларны тәрбияләүдәге әһәмияте. Әбүгалисина кыйссасы. Әсәрдә укучыларга әйтәргә теләгән төп фикерләр. К.Насыринның тәрбия өлкәсендәге башка хезмәтләре: ?Китаб-әт-тәрбия?, ?Утыз вәгазь?, ?Әхлак рисаләсе?, ?Тәрбия?, ?Балаларга тәгълим бирмәк? һ.б.

практическое занятие (4 часа(ов)):

К.Насыринның "Әбүгалисина кыйссасы". Әсәрдә укучыларга әйтәргә теләгән төп фикерләр

Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары ижаты

лекционное занятие (1 часа(ов)):

XX гасыр башында демократик фикер үсешә. Мәктәп-мәдрәсәләрдә укыту-тәрбия эшен яңарту. Яңа мәктәп, мәдрәсәләр барлыкка килү. Яңа уку программалары, дәрәсләкләр төзелү. Г.Тукай, Г.Ибраһимов, Н.Думава, К.Биккулов, М.Укмәси, Ф.Агеев һ.б. төзегән дәрәсләкләр. Демократик һәм дөнъяви эчтәлектәге татар балалар әдәбиятының тууы, үсүе. Бу өлкәдә аерым язучылар эшчәнлегә: Г.Тукай, Дәрдемәнд, Ф.Әмирхан, М.Гафури, Г.Исхакый, Г.Ибраһимов, Ш.Әхмәдиев, З.Ярмәки һ.б. XX гасыр башында балалар өчен чыгарылган матбугат: Тәрбиятәл-әтфәль (1910), Тәрбия, Галәмә сабыян (1909-1910), Ак юл (1913-1916), Әл-Ислах (1907-1909), Балалар дөнъясы (1917-1918), Өлфәт (Союз) (1907), Аң (1912-1918). Балалар әдәбиятын үстерүгә багышланган махсус тәнкыйть мәкаләләре (Г.Тукай, Ш.Әхмәдиев, Г.Ибраһимов, М.Корбангалиев хезмәтләре). Тәржемә эшчәнлегенә торышы.

практическое занятие (6 часа(ов)):

Габдулла Тукай (1886-1913) ижаты Фатих Әмирхан (1886-1926) ижаты Мәжит Гафури (1880-1934) ижаты Дәрдемәнд (Закир Рәмиев 1859-1921) ижаты һ.б.

Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты

лекционное занятие (2 часа(ов)):

1920 нче елларда илдә һәм мөһариф-мәдәният дөнъясында үзгәрешләр (инкыйлаб, гражданныр сугышы, 1921-1922 еллардагы ачык, мәктәпләрнең диннән аерылуы, уку йортларын үзгәртеп кору, Татарстан пионер оешмалары төзелү һ.б.) һәм аларның балалар әдәбиятында чагылышы. Дәүләтнең балалар әдәбиятына мөнәсәбәтә, тәэсире, тоткан юнәлеше. Балалар матбугаты. Аны оештыру һәм үстерүдә М.Жәлил, А.Шамов, Г.Бакиров, И.Туктар һ.б. эшчәнлегә. 1920-30 елларда татар балалар әдәбияты өлкәсендә ижәт итүче авторлар. С.Әдһәмова, Г.Гомәр, Х.Туфан, Г.Толымбай, К.Нәжми, Л.Гыйльми һ.б. әсәрләрендә күтәрелгән мәсьәләләр. Балалар өчен беренче сәхнә әсәрләре язылу. 1930 елларда илдә барган үзгәрешләрнең мәктәп тормышында һәм балалар әдәбиятында чагылышы. Балалар әдәбияты нәшрияты турында (1933) карары. Язучыларның Бөтенсоюз съездында балалар әдәбияты турындагы мәсьәләнең каралуы. Татарстан язучылар берлегә оешу, анда балалар секциясе төзелү. Балалар әдәбиятын юлга салу юнәлешендә Ф.Кәрим, А.Алиш, М.Жәлил һ.б. эшчәнлегә.

практическое занятие (6 часа(ов)):

Һади Такташ (1901-1931) ижаты Муса Жәлил (1906-1944) ижаты Абдулла Алиш (1908-1944) ижаты

Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтәрелгән төп идея-проблемалар лекционное занятие (2 часа(ов)):

Бөек Ватан сугышының әдәбиятка тәэсире. Балалар әдәбиятына караган жыелыш-киңәшмәләр, карарлар. Фронт һәм тылдагы батырлыklar. Аларның әдәбиятта чагылышы. Балалар китабы, газета-журналларының торышы. Әдәбиятта тема һәм жанрлар төрлелеге. М.Жәлил, Ф.Кәрим А.Әпсәләмов, Г.Кутуй, Ә.Исхак, Ә.Фәйзи, А.Алиш, Ә.Айдар, Ш.Маннур, Д.Аппакова һ.б. авторларның сугышка чакыру, батырлык, жиңүгә ышаныч, дуслык, илгә бирелгәнлек рухындагы әсәрләре. Фатих Кәрим (1900-1945), Гадел Кутуй (1903-1945), Нәкый Исәнбәт (1899-1993), Әхмәт Фәйзи (1903-1958), Гариф Гобәй (1907-1983) ижатлары.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Гадел Кутуй (1903-1945)"Рөстәм мажаралары" Гариф Гобәй (1907-1983) ижаты Бари Рәхмәт (1897-1957) ижаты

Тема 7. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының торышы лекционное занятие (2 часа(ов)):

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Татар балалар әдәбиятына ижтимагый-сәяси торышның һәм гомум әдәбиятның йогынтысы. а) Торгынлык чоры әдәбияты (1960-1985) б) Үзгәртеп кору чоры әдәбияты (1985-2000) 1956 елдан соң әдәбиятта беркадәр хөр фикерләүгә юл ачылу. Туксанынчы еллар башында илдә зур үзгәрешләр барлыкка килү. Татарстан республикасының мөстәкыйльлек өчен көрәше, милли горезф-гадәтләргә, дингә уңай караш урнашу һ.б. Шулар нәтижәсендә традицион рәвештә дөвам ителүче юнәлешләр белән бергә, яңарак агымнар барлыкка килү. Дөүләт оешмаларының һәм Язучылар союзының балалар әдәбиятын үстерү юнәлешендәге эшчәнлеге. Ш.Галиевнең (1982), Р.Миңнуллинның (1993), Р.Гәзизовның (2005) халыкара Х.Андерсен исемендәге Почетлы дипломга лаек булулары. Татар балалар матбугатында барлыкка килгән яңарыш. Матбугатта балаларның үз ижатлары. Онытылуга дучар ителгән аерым авторлар ижатының әдәбиятка кире кайтарылуы (Г.Исхакый, Г.Рәхим, Ә.Айдар, Ф.Агеев һ.б.) Л.Ихсанова, З.Туфайлова, Х.Халиков, Ж.Тәржеманов, М.Фәйзуллина, Ф.Яруллин, Р.Вәлиева, Р.Батулла, Г.Гыйльманов, Р.Корбан, Ә.Мөәминова, А.Тимергалин һ.б. ижаты. Әсәрләрдә элеге чорда формалашкан бала һәм тарих (милли аң), бала һәм жәмгыять, бала һәм табигать дип билгеләргә мөмкин булган проблемаларның бирелеше. 60-90 еллар балалар әдәбиятының тематикасы, жанр төрлелеге. Балалар китабының торышы, бизәлеше һ.б. Мөктәп дәрәсләкләре, аларны яхшырту юнәлешендәге эшчәнлек. Хәзерге балалар әдәбияты өлкәсендә эшләүче өлкән, урта буын һәм яшь авторлар. Фәнни-фантастик, мажаралы, детектив жанрларның торышы. Әкиятләр жанрының заман рухы белән сугарылуы (Ф.Яруллин, Р.Батулла, Р.Хафизова, Ә.Гаффар, Г.Гыйльман, З.Хөснияра һ.б.). Балалар драматургиясенә торышы. Г.Нәбиуллин, Н.Гайсин, Н.Исәнбәт, Н.Фәттаһ, Р.Батулла, Т.Миңнуллин, Р.Корбан, Г.Гыйльманов һ.б. язучыларның заман темаларын сөхнә әсәрләре аша бирүе. Балалар әдәбияты тәнкыйтенең һәм тәржеменең торышы.

практическое занятие (6 часа(ов)):

Жәвад Тәржеманов (1920-1995) Шәүкәт Галиев (1928-2002) Туфан Миңнуллин (1935-2012) Фәнис Яруллин (1938-2011) Роберт Миңнуллин (1948) Галимжан Гыйльманов (1957) Рафис Корбан (1957) ижатлары

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәненең гомуми мәбәләләре	8		Конспектирование критических работ	2	Контрольные вопросы
2.	Тема 2. Фәннең төп проблемалары һәм әчтәлеге Татар балалар фольклоры	8		Конспектирование критических работ	4	Контрольные вопросы

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
3.	Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри иҗаты	8		Чтение и анализ литературных текстов Контрольная работа	4	Контрольная работа
4.	Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары иҗаты	8		Чтение и анализ литературных текстов	4	коллеквиум
5.	Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты	8		Чтение и анализ литературных текстов	6	коллеквиум
6.	Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтәрелгән төп идея-проблемалар	8		Чтение и анализ литературных текстов	4	Контрольная работа
7.	Тема 7. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының торышы	8		Чтение и анализ литературных текстов	8	Контрольная работа
	Итого				32	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

- лекции, практические занятия, самостоятельная работа студентов, курсовая работа (определяется по выбору обучающегося)
- технология проблемного обучения;
- интернет-технологии;

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәнненең гомуми мәъләләре

Контрольные вопросы, примерные вопросы:

Балалар әдәбиятында беренче тәнкыйть мөкаләләре. Конспект. (Г.Тукай, Ш.Әхмәдиев, Г.Ибраһимов, М.Корбанғалиев һ.б.)

Тема 2. Фәнненең төп проблемалары һәм эчтәлеге Татар балалар фольклоры

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Татар балалар фольклоры әсәрләреннән файдаланып, "Әкиятләр дөньясында", "Зирәкләр һәм тапкырлар" бәйрәм-кичәләре өчен материаллар туплау. "Татар балалар поэзиясе антологиясе", "Раушан көзгә", Р.Даутовның "Балачак әдипләре" китапларына күзәтү.

Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри иҗаты

Контрольная работа , примерные вопросы:

Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйриның "Буш вакыт" китабы. "Кырык вәзир" кыйссасының эчтәлеге. К.Насыйриның "Китаб-әт-тәрбия" китабын укып бәяләү. 113 тәрбия арасынан иң әһәмиятлеләрен күчереп язду, көндәлек тормышта куллану.

Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары ижаты

коллеквиум , примерные вопросы:

XX гасыр башында балалар өчен вакытлы матбугат. "Тәрбиятәл-әтфал", "Ак юл" журналлары. Ф.Агиев эшчәнчәлеге. Г.Тукайның мәсәлләре һәм хикәяләре. Рус әдәбиятынан тәржемәләр. Г.Тукайның татар балалар әдәбиятын үстерү юнәлешендә эшчәнлеге. Конспект. ("Тукай һәм балалар әдәбияты" Ф.Абдрахманов, "Халык шагыйре" , "Г.Тукай укыту һәм тәрбия турында" Туишев Ю. һ.б.) Дәрәмәнднең әсәрләрен сәнгатьле итеп укырга өйрәнү, бер әсәрен ятлау. Г.Тукай шигырьләрен сәнгатьле итеп укырга өйрәнү, берничә шигырен яттан сөйләү.

Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты

коллеквиум , примерные вопросы:

1920-1930 еллар татар балалар әдәбиятының торышы. Сәясәт һәм балалар әдәбияты. А.Алишның "Ана әкиятләре" циклы турында минем фикерләрем. Курчак театры. Материаллар туплау, конспект. Балалар сәхнәсе. Бүгенге көндә сәхнәдә барган пьесалар турында әңгәмә

Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтәрелгән төп идея-проблемалар

Контрольная работа , примерные вопросы:

Г.Гобәйнең повестьлары: "Маякчы кызы", "Ялгыз йортта", "Каланча", "Замана балалары". Ижатка бүгенге көн күзлегеннән чыгып бәя. Н.Исәнбәт тарафыннан чыгарылган фольклор җыентыкларына анализ.

Тема 7. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының торышы

Контрольная работа , примерные вопросы:

Г.Мөхәммәтшинның "Без әле жирдә яшибез" повесте. Төп геройны тасвирлау үзенчәлеге. Ж.Тәрҗемановның "Ачкыч һәм баскыч" җыентыгына анализ. Бүгенге балалар прозасында дини тәрбия: Ф.Яхин, Ф.Бәйрәмова әсәрләре. Әдәби әкият жанры. Р.Батулла әкиятләре. М.Жәлил, Б.Рәхмәт, Ә.Фәйзи, Ф.Яруллин, Ш.Галиев, Р.Миңнуллин һ.б. шигырьләрен сәнгатьле итеп укырга өйрәнү. Теләк буенча шигырьләрен ятлау. Ф.Яруллин ижатына мөнәсәбәтем (Ижатка студентларның шәхси карашларын ачыклау). Бүгенге балалар өчен вакытлы матбугатка күзәтү. Бүгенге балалар өчен басылып чыккан уңышлы китаплар турында фикерләр туплау, әңгәмә оештыру.

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к зачету:

Учет, контроль и анализ знаний студентов производится на занятиях: контрольные работы по окончанию отдельного блока тем - БРС, устные опросы - коллоквиумы, проверка конспектов-источников, теоретических и литературоведческих трудов, заданных студентам, анализ отдельных произведений, выполненных вне занятия (самостоятельно) и т. др. Контрольные вопросы включают различные аспекты детской литературы и составлены так, чтобы студенту была интересно работать: в форме кроссворда, или выбрать правильный ответ, есть вопросы, к которым необходимо подойти творчески и др.

1. "Татар балалар әдәбияты" курсы, аны өйрәнүнең максаты һәм бурычлары.
2. Ж.Тәрҗемановның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге "Ачкыч һәм баскыч" китабы.
3. Балалар әдәбиятын өйрәнүдә укучыларның яшь үзенчәлеген искә алу принцибы. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен язылган әсәрләргә куелган таләпләр.
4. Ә.Бикчәнтәеваның балаларга багышланган шигырьләре һәм хикәяләре.
5. Хәзерге чор татар балалар әдәбиятының торышы. Күтәрелгән проблемалар, тематик төрлөлөк.
6. Г.Тукайның татар балалар әдәбиятын үстерү юнәлешендәге эшчәнлеге (шигырь җыентыклары, дәрәслек-хрестоматияләре һ.б.)
7. Татар балалар әдәбиятын өйрәнү тарихынан. Бу өлкәдә язылган хезмәтләр.

8. К.Насыйри- татар балалар әдәбиятын нигезләүче әдип, галим.
9. Илленче еллар татар балалар әдәбияты. Тематик төрлелек, жанр үзенчәлеге.
10. Р.Миңнуллин һәм татар балалар шигърияте.
11. Балалар фольклоры. Бала тәрбияләүдә аның әһәмияте.
12. Балалар әдәбиятында юмор һәм сатира. Мисаллар.
13. "Буш вакыт" китабы. Эчтәлеге һәм тәрбияви әһәмияте.
14. Балалар әдәбиятын һәм матбугатын үстерүдә Ф.Әмирханның роле. Хикәяләренәң берсенә бәяләмә ("Корбан", "Нәҗип", "Ул үксез бала иде шул").
15. XX йөз башында татар балалар әдәбиятының үсеше. Мисаллар.
16. Т.Миңнуллин драматургиясе (балалар өчен язган драмалары).
17. Татар балалар драматургиясе. Формалашу тарихы, үсеш этаплары (мисаллар белән).
18. Р.Корбанов иҗаты.
19. Балалар әдәбиятының сүз сәнгатеңәң башка өлкәләре белән бәйләнеше.
20. Б.Рәхмәтнең татар балалар әдәбияты үсешенә ясаган тәэсире.
21. Бүгенге балалар әдәбиятында горейф-гадәтләр, милли яшәү рәвешенәң һәм дини тәрбиянең чагылышы.
22. А.Алишның тормыш юлы һәм иҗаты "Ана әкиятләре" циклы.
23. XX йөз башы татар балалар поэзиясе. Күренекле авторлар. Мисаллар.
24. Ф.Яруллинның балалар өчен язган әсәрләре: жанрлары, күтәрелгән тема һәм проблемалар, аларның сәнгатьчә хәл ителеше.
25. 1920 еллар балалар әдәбияты. Аеруча уңышлы иҗат иткән авторлар, аларның әсәрләре. Бу чор балалар әдәбиятына хас төп сыйфатлар.
26. М.Фәйзуллинаның балалар өчен язган шигърьләре.
27. Утызынчы еллар балалар прозасы.
28. Ә.Мөәминова иҗаты.
29. Кырыгынчы елларда татар балалар әдәбияты.
30. Г.Гыйльмановның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге. Жанр төрлелеге, күтәрелгән идея-проблемалар һ.б.
31. 1960-1970 еллар татар балалар прозасы. Авторлар. Әсәрләр.
32. Л.Ихсанова иҗаты.
33. 1960-1970 елларда татар балалар поэзиясенәң торышы.
34. Н.Исәнбәтнең татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге.
35. 1980-1990 еллар татар балалар прозасы. Күтәрелгән төп идеяләр, аларның сәнгатьчә бирелеше?.
36. М.Жәлилнең татар балалар әдәбияты үсешенә керткән өлеше.
37. 1980-1990 еллар татар балалар поэзиясе.
38. Дәрҗия Аппакова иҗаты.
39. 1980-1990 еллар татар балалар прозасы. Иң күренекле вәкилләре.
40. Р.Бәшәр иҗаты.
41. 1980-1990 еллар татар балалар драматургиясе.
42. һ.Такташның балалар өчен иҗаты.
43. Татар балалар әдәбиятында фантастик әсәрләр. Аның тарихы. Тематик төрлелек.
44. Х.Халиков иҗаты
45. Кече яшьтәге мәктәп балалары өчен язылган әсәрләргә куела торган таләпләр. Әлеге яшьтәге балаларга тәкъдим ителә торган уку китапларының үзенчәлеге. Бу өлкәдә эшләүче авторлар.
46. Р.Вәлиеваның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге.
47. Урта яшьтәге балаларның психик үзенчәлекләре, бу яшьтәге балаларга язылган әсәрләргә таләпләр.

48. М.Гафури ижаты.
49. Утызынчы еллар балалар шигърияте
50. Ш.Маннур ижаты. ("Миләүшә китабы", "Чиккән сөлге", "Нәниләргә-дәүләргә").
51. Татар балалар матбугаты.
52. Л.Лерон ижаты.
53. Балачак фольклоры.
54. Ф.Кәримнең балалар өчен язган әсәрләре.
55. Татар халкының йола ижатында балаларның урыны.
56. Ә.Фәйзиннең балалар өчен язган әсәрләре. "Бал корты" шигырен яттан сөйләргә.
57. Г.Тукайның балалар өчен язган шигырьләре.
58. З.Туфайлова - балалар шагыйре. Ижатында үткәрелгән төп идея-фикерләр.
59. К.Насырның балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге. "Әбүгалисина кыйссасы".
60. Ф.Яруллин әкиятләре.

7.1. Основная литература:

1. Утехина А.Н. Межкультурное образование молодежи в полиэтническом регионе (на примере Удмуртской Республики) [Электронный ресурс] / М. : ФЛИНТА, 2017. - <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785976515352.html>. Электронно-библиотечной системы Znanium.com
2. Литература народов России : учеб. пособие / под ред. Р.З. Хайруллина, Т.И. Зайцевой. М. : ИНФРА-М, 2017. ? 397 с. + Доп. материалы [Электронный ресурс; Режим доступа <http://www.znanium.com>]. ? (Высшее образование: Бакалавриат). ? www.dx.doi.org/10.12737/17242. Электронно-библиотечной системы Znanium.com
3. А.В. Овчинников Поликультурный мир Среднего Поволжья: социально-антропологические и исторические аспекты: в 2-х т. Т. II [Электронный ресурс] : монография / отв. ред. А.В. Овчинников. - Казань : Издательство КНИТУ, 2014. - <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785788215877.html> ЭБС 'КОНСУЛЬТАНТ СТУДЕНТА' Студенческая электронная библиотека
4. Циркин, Ю.Б. Мифы Древнего Мира [Электронный ресурс] / Ю.Б. Циркин. - М.: Инфра-М, 2012. - 559 стр. - ISBN 978-5-16-104276-2 (online) Электронно-библиотечной системы Znanium.com

7.2. Дополнительная литература:

1. Литература Вятского края: модели учебных занятий для внеурочной деятельности и дополнительного образования учащихся: 10-11 классы [Электронный ресурс] : учебно-методическое пособие / под ред. Т.В. Кошурниковой. - Киров: Старая Вятка, 2015. - 316 с. - ISBN 978-5-91061-424-0. Электронно-библиотечной системы Znanium.com!
2. Н.В. Крайсман Политика российского правительства в миссионерской деятельности в Поволжье и Приуралье: век XVIII [Электронный ресурс] / Н.В. Крайсман - Казань : Издательство КНИТУ, 2012. - <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785788212395.html> ЭБС 'КОНСУЛЬТАНТ СТУДЕНТА' Студенческая электронная библиотека
3. Утехина А.Н. Межкультурное образование молодежи в полиэтническом регионе (на примере Удмуртской Республики) [Электронный ресурс] / Утехина А.Н. - М. : ФЛИНТА, 2017. - <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785976515352.html> ЭБС 'КОНСУЛЬТАНТ СТУДЕНТА' Студенческая электронная библиотека

7.3. Интернет-ресурсы:

- <http://tatkniga.ru> - <http://tatkniga.ru>
<http://www.magarif.com> - <http://www.magarif.com>

<http://www.tatarstan.ru/books/> - <http://www.tatarstan.ru/books/>

Книгафонд - <http://libress.kpfu.ru/wpad.dat>

ЭОР - <http://edu.kpfu.ru/course/view.php?id=1455>

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Литература народов Поволжья" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, УМК, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Компьютерный класс, оргтехника, теле и аудиоаппаратура (всё - в стандартной комплектации для практических занятий и самостоятельной работы); доступ к сети Интернет (во время самостоятельной подготовки и на практических занятиях).

При использовании электронных изданий каждый обучающийся обеспечивается рабочим местом в компьютерном классе с выходом в Интернет.

Для достижения учебных задач, используется аудиозаписи анализируемых художественных произведений, используется слайд-презентации, просмотр SD и DVD-дисков.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)" и профилю подготовки Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (китайский) .

Автор(ы):

Мингазова Л.И. _____

"__" _____ 201__ г.

Рецензент(ы):

Яхин Ф.З. _____

"__" _____ 201__ г.